

Thema 1 Wie ben ik?

Onderdelen

- 1 Start
- 2 Introductie werkbladen
- 3 Groeten
- 4 Wat betekent mijn naam?
- 5 Waar heb ik gewoond/waar kom ik vandaan?
- 6 Emoties
- 7 Wie ben ik?
- 8 Afronding

Doelen

- Een positieve indruk krijgen van de methode
- Meer weten van elkaar en van de reis die ze allemaal hebben gemaakt
- Gemeenschappelijkheid en een goede sfeer voelen ontstaan
- De groepsregels kennen
- Weten dat ze eigen werkbladen hebben die samen een soort dagboek vormen

Kernwoorden

Persoonlijk	De afspraken
Groeten	De buurman
De buurvrouw	Het dagboek
Respect	Passen
Luisteren	Kennismaken
Nieuwkomer	Emoties
Gevoelens	Blij
Bang	Boos
Bedroefd	Verdrietig
Zelfportret	

Toelichting

Zich hervinden Nieuwkomerskinderen hebben een lange reis gemaakt. Soms letterlijk, soms figuurlijk. En vaak duurt het even voordat ze 'landen'. Dat gaat circulair: ze komen stap voor stap op verhaal. Kinderen moeten zichzelf hervinden, dat doen ze vooral in het contact met elkaar. Enerzijds dienen deze eerste lessen hun 'ik' te versterken, door bijvoorbeeld de betekenis van ieders naam te delen. Anderzijds zullen kinderen door deze lessen meer verbonden raken met hun verleden en door dat te delen herkenning en erkenning vinden.

Emoties kunnen benoemen Om emoties uit te kunnen drukken speelt de taal een be-

langrijke rol. Ook een gesprek over het zelf reguleren van emoties, zoals dat in veel SEO-methoden gebruikelijk is, wordt dan veel gemakkelijker. Nu ze in Nederland zijn, is het kennen van de Nederlandse woorden daarvoor belangrijk. Emoties zijn de primaire en lichamelijk beleefde reacties. Het worden gevoelens als we er cognitief betekenis aan geven. In het dagelijks taalgebruik worden die woorden door elkaar heen gebruikt. De vier basisemoties zijn blij, boos, bang, bedroefd (de vier B's). Afkeer, verbazing, liefde en schaamte worden ook vaak genoemd. Bij onderdeel 6 benoemen de leerlingen veelvoorkomende emoties.

Wat betekent mijn naam? Uitleggen hoe je heet en waarom je die naam hebt gekregen, is iets onthullen over wie je bent en wat je achtergronden zijn. De betekenis van een naam weerspiegelt culturele gebruiken, heeft soms een religieuze achtergrond, maar kan ook samenhangen met verwachtingen van familie en ouders.

Tevens is een naam onderdeel van je identiteit. Islamitische kinderen zullen vaak namen uit de Koran hebben. Somalische leerlingen dragen bijvoorbeeld vaak een driedubbele naam, waarbij de eerste hun eigen naam is, de tweede die van hun vader en de derde die van hun grootvader. Chinese leerlingen hebben soms een nummer als naam. Bloemennamen komen regelmatig voor. Bij Poolse leerlingen komen vaak afgekorte namen voor. De roepnaam kan daar anders zijn dan de eigenlijke naam. In ieder land komen jongens- en meisjesnamen voor.

Stel bijvoorbeeld de vraag waarom het belangrijk is dat we door een naam meteen weten of het om een jongen of een meisje gaat. De bedoeling hiervan is om leerlingen na te laten denken over mannen- en vrouwenrollen en de verwachtingen hierover.

Fysiek oefenen met zich voorstellen zoals bij het rollenspel in de variant wordt gedaan, vergroot het zelfvertrouwen.

Materiaal

- Werkbladenmap (onderdeel 1)
- Bal of bol wol (onderdeel 3)
- Kaart van Nederland, wereldkaart, eventueel gekleurde wollen draden, punaises,
- Werkblad Wie ben ik – Wereldkaart (onderdeel 5)
- Werkblad Wie ben ik – Emoties en bijlage Zes gevoelens (op p. 201 en in werkbladenmap) (onderdeel 6)
- Werkblad Wie ben ik – Zelfportret, spiegel, potloden, kleurpotloden, briefjes (onderdeel 7)

Voorbereiding

- Bij onderdeel 4 geef je de betekenis van je eigen naam en, indien bekend, waarom je die naam gekregen hebt. Zoek dat dus van tevoren uit.
- Wees erop voorbereid dat kinderen vaak de betekenis van hun naam niet meteen weten. Je kunt eventueel alle namen al van tevoren opzoeken. Zie bij onderdeel 4 de websites waarnaar verwezen wordt. Als je dit liever klassikaal doet, zet deze websites dan alvast klaar op het digibord.
- Bij onderdeel 5 kunnen de kaarten posters zijn, maar ook op het digibord worden gepro-

jecteerd. Als er punaises op bevestigd moeten worden, dient er een prikbord te zijn.

- Maak eventueel een voorbeeldtekening voor onderdeel 7, bijvoorbeeld van je eigen gezicht met aandacht voor de juiste verhoudingen. Of verzamel van tevoren voorbeelden van abstracte portretten voor op het digibord. Zorg dat er een of meer spiegels zijn of dat er een foto van ieder kind is.

Erop 'terugkomen'

Kom regelmatig terug op de vorige lesonderdelen. Vraag of de kinderen nog iets willen vragen of vertellen naar aanleiding van een vorig onderdeel. Dat is geen doel op zich, maar nodigt kinderen die 'iets kwijt willen' uit om zich te uiten.

Tijdsindicatie totaal

145 minuten

1 Start

Werkvorm Inleiding

Leerkracht Introduceer de methode, de onderdelen van de les van vandaag en de groepsregels.

- ★ Jullie zitten samen in de klas. Om er een (nog) leukere klas van te maken, gaan we deze lessen Wereldreizigers doen. Deze lessen gaan over jullie, over waar je eerder hebt gewoond en over Nederland. Het gaat over je school, je vrienden, het land waar je vandaan komt, je huis en je leven hier in Nederland. Door deze lessen weten jullie straks meer van elkaar en van Nederland.

Deze les heet: 'Wie ben ik?' en gaat over onze namen en de landen waarin we gewoond hebben.

Vertel dat er ook werkbladen bij deze lessen horen en laat die zien, maar deel ze nog niet uit. Vertel dat die in alle lessen gebruikt worden en op school bewaard worden, totdat Wereldreizigers afgelopen is.

Benadruk dat er drie belangrijke regels zijn:

- 1 Kinderen luisteren naar elkaar.
- 2 Kinderen lachen elkaar niet uit.
- 3 Kinderen mogen 'passen' als ze over iets echt niet willen praten.

Licht de betekenis van het woord 'passen' toe:

- ★ Passen betekent dat je even niet meedoet, niet praat, omdat je het nu niet wilt. Je zegt dan: ‘Ik pas’.

Deze lessen gaan over persoonlijke dingen. Soms gaan ze over wat jullie voelen en denken: jullie gevoelens.

Leg je hand op je hart en geef enkele voorbeelden.

Tijdsindicatie 10 minuten

2 Introductie werkbladen

Werkvorm Tekening

Leerkracht Laat de werkbladen zien. Geef aan dat de kinderen als alle lessen afgelopen zijn van de werkbladen een boek kunnen maken. Het is een soort dagboek. Leg uit wat dat is. Geef ieder kind een werkbladenmap en de werkbladen waarmee je begint.

Materiaal Werkbladenmap, werkbladen waarmee je begint

Tijdsindicatie 5 minuten

3 Groeten

Werkvorm Energizer

Leerkracht Leg de oefening uit en benadruk dat ‘luid en duidelijk’ je naam noemen in Nederland belangrijk is. ‘Ik heet ... en ik kom uit ...’. Laat de kinderen in een kring staan. Noem je voornaam en gooi de bal naar een leerling die dit ook moet doen. Als alle leerlingen geweest zijn, is de oefening afgelopen.

Variant Geef door te klappen een ritme aan, bijvoorbeeld: klap – klap (op de heupen) – klap (handen tegen elkaar) en zeg dan je naam. Nodig de hele groep uit om het ritme te volgen. Laat de kinderen om de beurt hun naam zeggen terwijl het ritme doorgaat. Of laat de kinderen om de beurt een bol wol naar een ander kind gooien en daarbij hun naam noemen. Als het kind de draad met één hand vasthoudt en de bal weggooit, ontstaat een web.

Materiaal Bal of bol wol

Tijdsindicatie 15 minuten

4 Wat betekent mijn naam?

Werkvorm Groepsgesprek

Leerkracht Schrijf je eigen naam op het bord in je moedertaal en leg de betekenis uit van je voornaam. Vraag dan aan de leerlingen of ze de betekenis van hun eigen naam weten. Vaak zal dat niet zo zijn. Ga dan samen met hen op zoek naar de namen. Benadruk dat dit niet altijd lukt. En dat ze het dan aan hun familie kunnen vragen. Gebruik het digibord om via de website www.behindthename.com de betekenis te achterhalen van de namen van enkele leerlingen. Je kunt ook in het Engels zoeken op sites over veelvoorkomende namen in specifieke landen. Bijvoorbeeld op www.thenamemeaning.com/categories/iraqi-names voor Irakese namen en op https://en.wiktionary.org/wiki/Appendix:Polish_given_names voor Poolse namen. Een Nederlandse website is www.betekenisnamen.nl. Soms vertellen kinderen spontaan met wie in de familie ze dezelfde naam delen. Als kinderen de betekenis niet kunnen vinden, vraag hen dan deze zelf digitaal te zoeken en/of aan hun ouders te vragen wat hun naam betekent. En geef als suggestie dat ze thuis kunnen vragen waarom hun ouders hen die naam gegeven hebben.

Variant Vraag de leerlingen om in tweetallen tegenover elkaar te gaan staan. Kies een zelfbewuste leerling uit en doe dan voor hoe jij jezelf voorstelt aan deze leerling. Zet je voeten iets uit elkaar. Haal rustig adem. Kijk de leerling aan, geef een hand en stel je voor. Vraag de leerling zich ook aan jou voor te stellen. Geef feedback, bijvoorbeeld over de toon, de taal of de houding. Vertel de leerlingen vervolgens dat zij hetzelfde moeten doen bij elkaar. Doe dit rustig en zelfbewust. Als meisjes aan jongens geen hand willen geven, of omgekeerd, geef dan aan dat het gewoon is in Nederland om dat wel te doen. Maar maak er geen te zwaar punt van en dwing ze niet.

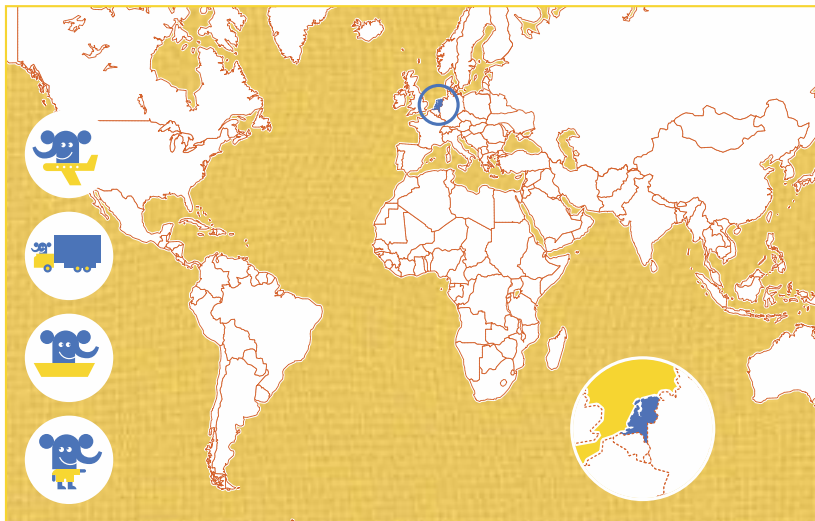
Tijdsindicatie 15 minuten

5 Waar heb ik gewoond/waar kom ik vandaan?

Werkvorm Aanwijzen op de kaart en kringgesprek

Leerkracht Geef aan dat dit onderdeel gaat over waar leerlingen vandaan komen. Dit omdat niet alle kinderen van elkaar weten waar ze eerst gewoond hebben en uit welk land ze komen.

Detail werkblad

Nederland

Leg uit dat je daarvoor eerst een kaart van Nederland laat zien en daarna een van de wereld. Vraag aan enkele leerlingen waar ze eerder gewoond hebben in Nederland. Wijs die plaatsen aan op de kaart en geef aan hoe lang het ongeveer reizen is met de auto en/of het openbaar vervoer. (Niet alle kinderen zullen aan de beurt komen, omdat de lijst met plaatsnamen door de vele verhuizingen erg lang kan zijn.) Geef kinderen de ruimte om zowel negatieve als positieve gevoelens te delen over hun vorige woonplaatsen.

(Dit onderwerp kan eventueel later in thema 8 bij het onderdeel ‘Poppenspel – Vriendjes maken’ verder uitgediept worden.)

De wereld

Vraag waar Nederland ligt op de wereldkaart. Vraag dan of er leerlingen zijn die weten waar hun land (en eventueel hun stad of dorp) op de kaart ligt. Laat ze dat voor de klas aanwijzen. Prik spelden op de plaats waar ze het langst hebben gewoond (of oorspronkelijk vandaan komen) en hun huidige locatie in Nederland. Verbind een gekleurde draad tussen beide spelden. Eventueel kunnen leerlingen ook een doorgangsland op die kaart aangeven. Bijvoorbeeld als zij daar langere tijd gewoond hebben. Vraag met welke vervoersmiddelen de leerlingen hebben gereisd. Niet alle leerlingen hoeven hieraan mee te doen. Als leerlingen iets meer over hun reis willen vertellen, geef ze dan die kans. Bedank de kinderen die hun ervaringen hebben gedeeld.

Vraag de kinderen om op het werkblad ‘Wereldkaart’ een lijn te trekken van hun herkomstland naar Nederland, eerst met potlood en daarna met pen.

Toelichting

Voor de meeste leerlingen is dit een leuke oefening. Zo leuk zelfs dat er klassen zijn waar kinderen er wel een dubbeluur mee bezig zijn. Ze komen ermee ‘op verhaal’. Tegelijkertijd kan het voor een aantal leerlingen een oefening met dubbele

gevoelens zijn. Bijvoorbeeld omdat ze onderweg vervelende dingen hebben mee-gemaakt, zoals een gevaarlijke bootreis. Laat merken dat je weet dat de reis naar Nederland soms gevaarlijk kan zijn geweest.

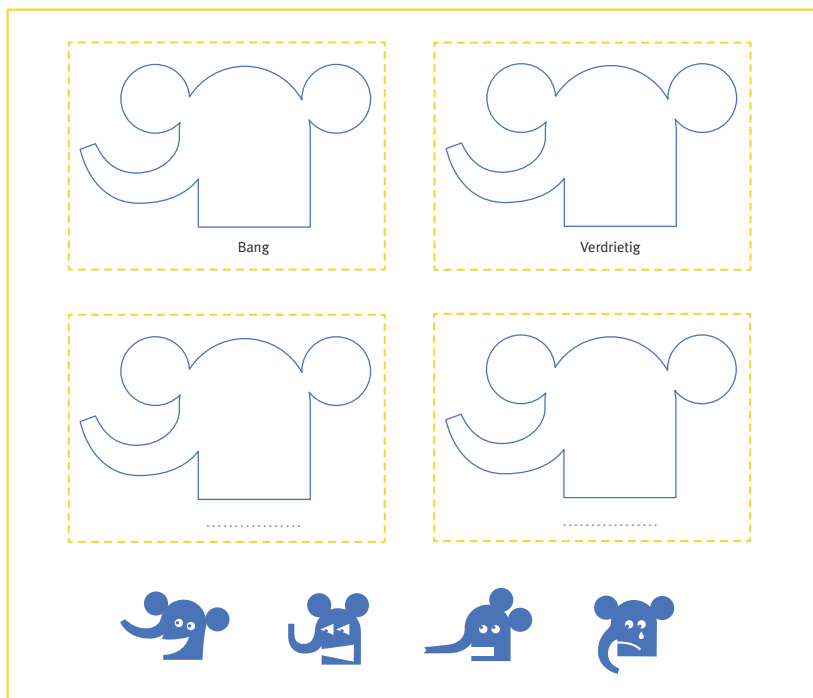
Bij dit lesonderdeel en bij andere onderdelen mogen leerlingen passen. Herhaal dat opnieuw. Door te passen houden ze ook controle op wat ze willen delen. Voor kinderen die veel mee hebben gemaakt is dat belangrijk. Kinderen zullen misschien ook willen passen omdat ze niet weten hoe ze precies zijn gereisd of omdat ze nog onvoldoende topografische kennis hebben. Of omdat ze het eng vinden om het hierover te hebben. Zo houden ze controle over hun eigen verhaal. Benadruk de gemeenschappelijkheid van hun ervaringen. Eigenlijk zijn ze allemaal wereldreizigers.

Materiaal Kaart van Nederland, wereldkaart, gekleurde wollen draden, punaises, werkblad Wie ben ik – Wereldkaart

Tijdsindicatie 60 minuten

6 Emoties

Werkvorm Werkblad invullen en gesprek

Detail werkblad

Leerkracht	Leer de kinderen basale emoties te benoemen. Leg uit dat in het Nederlands de woorden ‘emoties’ en ‘gevoelens’ door elkaar gebruikt worden. Laat ze op het werkblad ‘Emoties’ (de volgende emoties tekenen in de gezichtjes: blij, boos, bang en verdrietig. Ze kunnen zelf nog twee andere emoties verzinnen. Maar ook kan de bijlage ‘Zes gevoelens’ als voorbeeld gebruikt worden.
Toelichting	In thema 6 van de mindfulnesslessen (deel 3) wordt uitgebreider ingegaan op emoties.
Materiaal	Werkblad Wie ben ik – Emoties, eventueel bijlage Zes gevoelens (op p. 201 en in werkbladenmap, behorend bij thema 6 van deel 3)
Tijdsindicatie	15 minuten

7 Wie ben ik?

Werkvorm	Tekenen
Leerkracht	Vraag de kinderen een tekening van zichzelf te maken op het werkblad ‘Zelfportret’. Noem het woord zelfportret en leg het uit. Ze kunnen hier een spiegel of een foto bij gebruiken. Vraag eventueel welk gevoel ze in hun gezicht willen leggen. Overweeg om kinderen met weinig tekenervaring te helpen met een voorbeeldtekening, bijvoorbeeld van je eigen gezicht met aandacht voor de juiste verhoudingen. Geef aan dat ze hun naam er nog niet op zetten. Deel ook briefjes rond waarop de leerlingen hun naam mogen zetten.
Variant	Daag kinderen uit, door via het digibord abstracte portretten te laten zien, om zelf ook een kleurig en abstract portret te maken. Ga na of er kinderen zijn die hier hulp bij nodig hebben, bijvoorbeeld van een klasgenoot. Als de kinderen klaar zijn, leg dan de tekeningen op de grond. Neem de briefjes in en leg ze ook op de vloer. Vraag de kinderen dan om de beurt de juiste naam neer te leggen bij ieder portret. Desgevraagd mogen leerlingen elkaar helpen. Laat kinderen die heel snel klaar zijn met hun portret hun naambriefje extra versieren. Respecteer het als kinderen hun tekening niet aan de klas willen laten zien. Soms geven ze aan dat ze te weinig tijd hadden. Geef hen, als dat uitkomt, een ander moment om het over te doen. Als iedereen klaar is, mogen de kinderen hun eigen tekening pakken en daarop hun naam en de betekenis daarvan (indien bekend) opschrijven.
Materiaal	Werkblad Wie ben ik – Zelfportret, spiegel, eventueel een foto, potloden, kleurpotloden, briefjes
Tijdsindicatie	20 minuten

Detail werkblad

Mijn naam is:

Mijn naam betekent:

8 Afronding

Werkvorm Kringgesprek

Leerkracht Bespreek met de kinderen wat ze van dit thema vonden. Noem eventueel de les-onderdelen nog. Vraag wat ze het leukste vonden en wat ze niet leuk vonden. Ga na of ze thuis nog met deze onderwerpen bezig zijn geweest. Kondig de volgende les aan.

Suggestie Sluit af met het liedje *Op reis*:
https://www.orkestindeklas.nl/image/2015/11/18/zing_es_op_reis-614148165.pdf (download mp4: www.orkestindeklas.nl/nl/page/2734/voorbeeldcd-op-reis)

Tijdsindicatie 10 minuten

Praktijkervaringen

‘In mijn azc-klas vinden kinderen hun naam noemen in de kring en de anderen aankijken nog erg eng. Bij het onderdeel ‘Waar heb ik gewoond/waar kom ik vandaag’ raken de kinderen niet uitgesproken en willen ze allemaal hun verhaal kwijt! Ik moet sommige kinderen wat afremmen, ook omdat ik wil dat iedereen aan het woord komt. Ik besteed aan dit onderdeel daarom twee lesuren.’

‘Ik gebruik altijd een oefening die kinderen leuk vinden. Ik laat ze door de ruimte lopen en

elkaar met verschillende lichaamsdelen begroeten. Ze mogen elkaar niet aanraken. Noem de verschillende lichaamsdelen waarmee je kunt groeten. Bijvoorbeeld: vingers, ellebogen, knieën, heupen. Daarna laat ik ze elkaar ook verbaal groeten. Bijvoorbeeld: goedemorgen, goedenavond, hallo of hoi in hun eigen taal.'

'Kinderen wisten eigenlijk niet zo veel van elkaar en toen sommige meiden hoorden wat het verhaal was van een jongen in de klas, waren ze vol ongeloof (positief) en zeer meelevend. Het leek wel dat de kinderen meer begrip voor elkaar hebben gekregen na deze sessie van de eerste les.'

'Als ik de wereldkaart aanwijs en vraag: 'Wie weet waar Nederland ligt?', wil iedereen het wel aanwijzen. De kinderen belanden vervolgens met ontwapenende zekerheid in Thailand, Zuid-Afrika en Mexico... Dan laat ik zien waar het ligt. Iedereen moet lachen... 'Zo'n klein landje! Als je je vinger op het land legt, kun je het niet meer zien!' Daarna wijst iedereen zijn of haar eigen land aan: Syrië, Polen, Iran, Irak enzovoort. 'Mijn land is veel groter', wordt er dan met de nodige trots geroepen.'

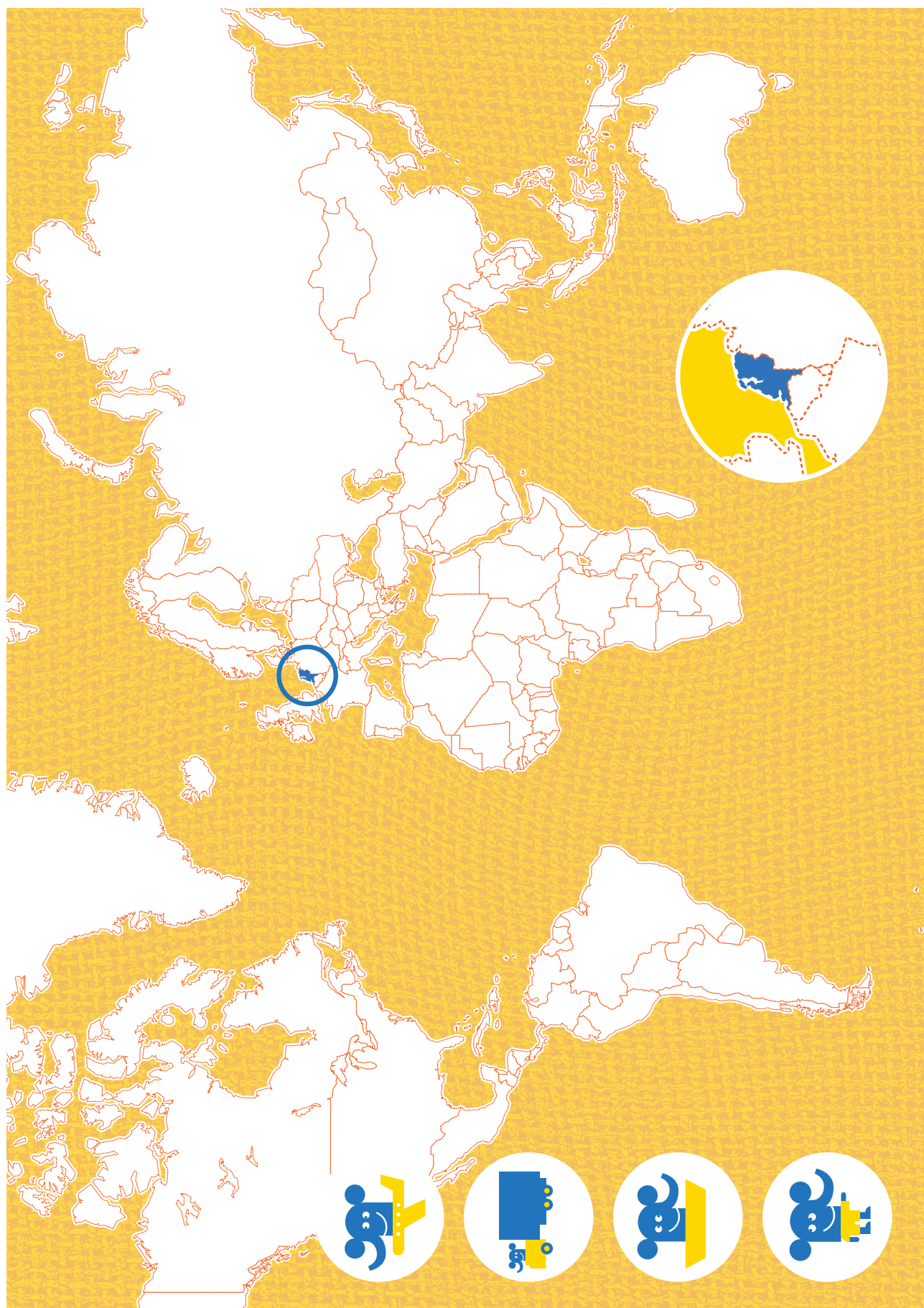
'Veel kinderen zijn echt onder de indruk van wat hun klasgenoten uit Syrië allemaal hebben meegemaakt. Je ziet dat ze, hoewel ze al meer dan een half jaar bij elkaar in de klas zitten, elkaar beter leren kennen. Ook zijn er kinderen die nu voor het eerst, ook al was het maar met twee woorden, zelf iets hebben gezegd over waar ze vandaan komen.'

'Ik heb een wereldbol getekend op het raam en de tekeningen eromheen geplakt.'

'Ik had een kleine groep. Toch hadden een paar kinderen al in meer landen gewoond. Dat gaven ze aan op de kaart en namen ze over in hun werkblad.'

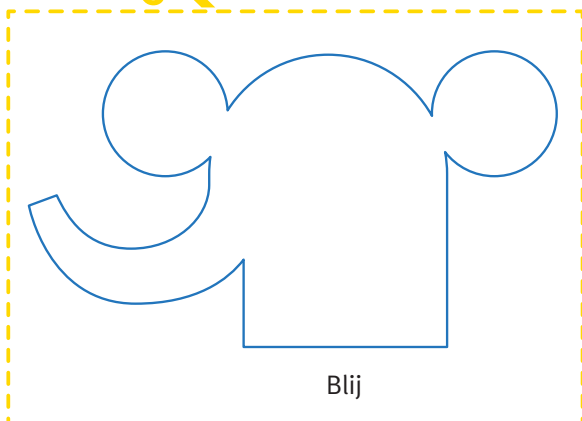
'Alles werd zeer enthousiast ontvangen en de kinderen waren enorm betrokken.'

'Ik heb voor alle kinderen een kleurplaat van de wereldkaart geprint en deze in hun map gedaan. Door het inkleuren daarvan werden de kinderen zich bewust van de grootte van hun land.'

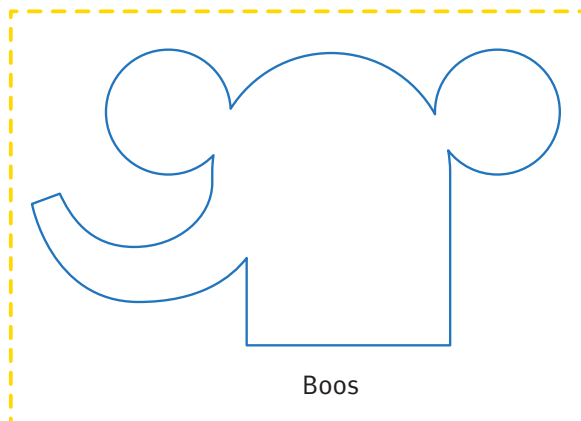

Werkblad **Wie ben ik – Emoties**

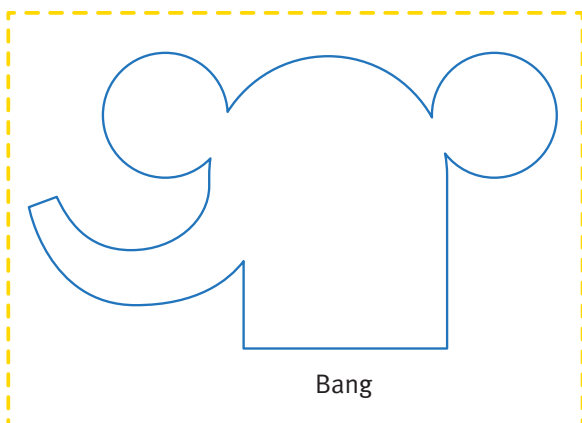
Teken emoties in de gezichten. Knip ze daarna uit.

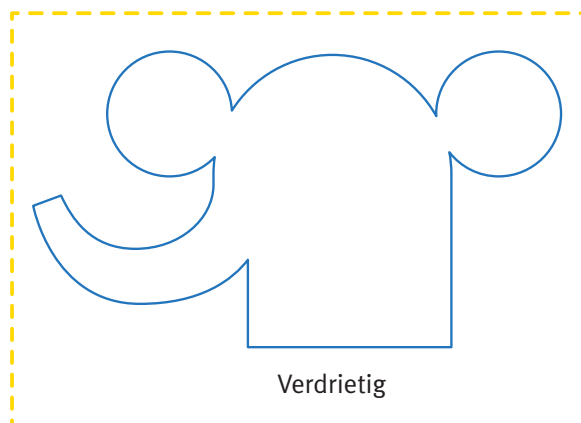
Blij

Boos

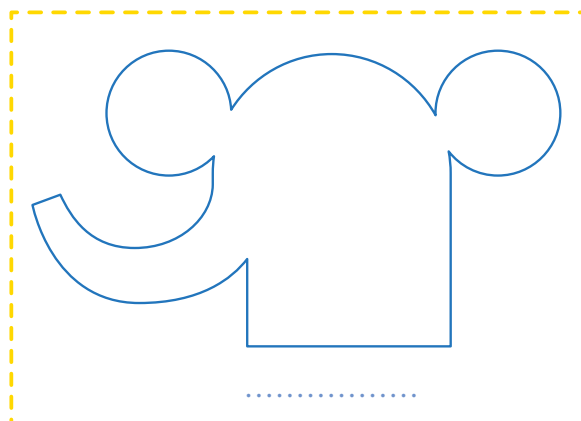
Bang

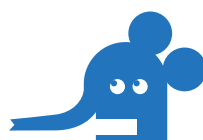
Verdrietig

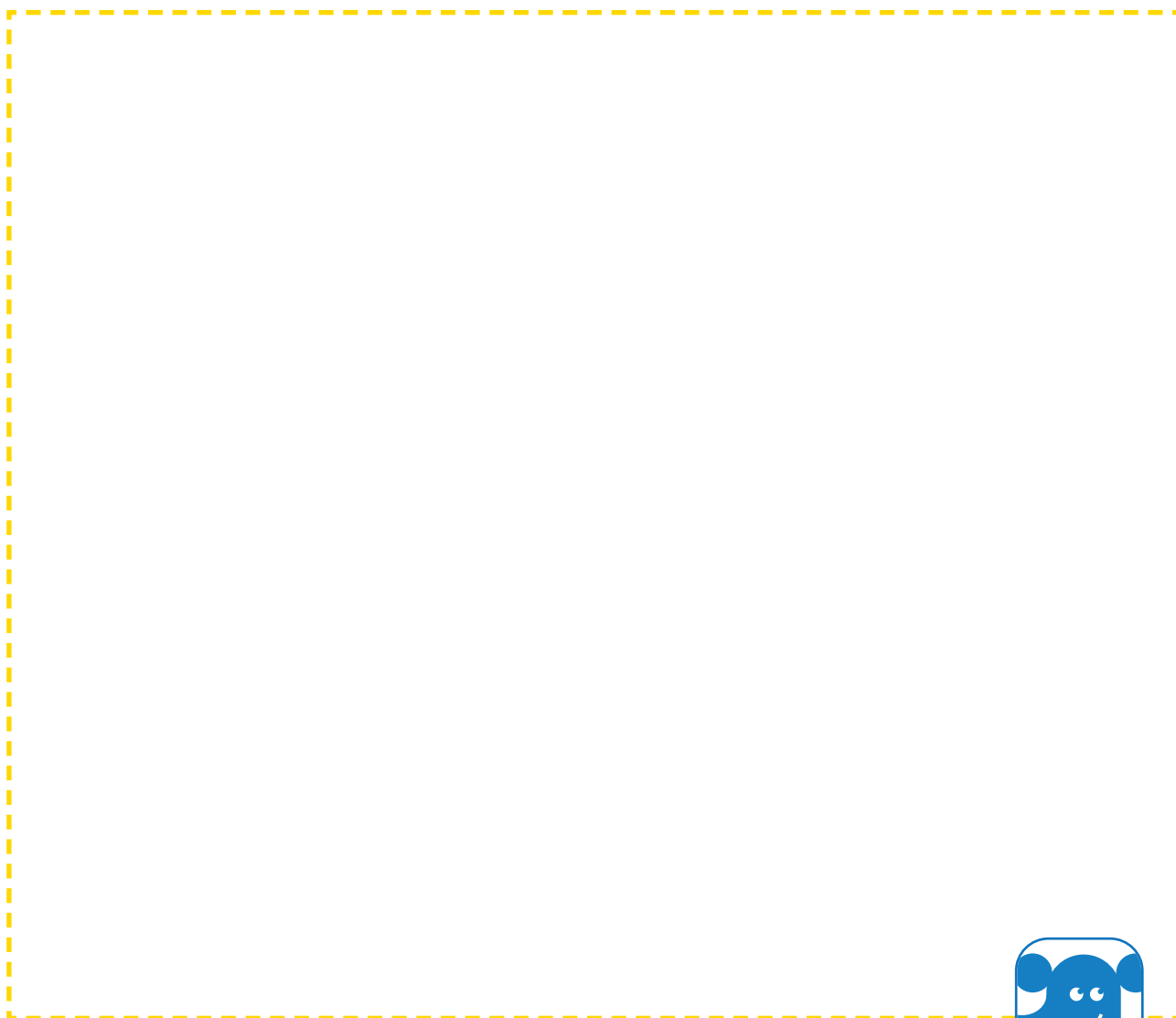
.....

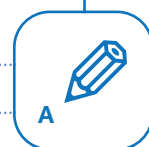
.....

Teken hier je zelfportret.

Mijn naam is:

Mijn naam betekent:

